
Notiser

MEDISINSK NYTT

Transplantasjon av luftrør

Den første transplantasjonen av et vevsgenerert (tissue-engineered) luftrør var en suksess og har gitt en drastisk bedring i mottakerens livskvalitet. Resultatene av transplantasjonen er e-publisert i *The Lancet* (DOI: 10.1016/S0140 – 6736(08)61598 – 6).

Forskerne fjernet cellene fra en trachea fra en donor, for å unngå avvising av transplantatet. Deretter ble trachea kolonisert med epitelceller og stamceller fra mottakeren. Transplantatet erstattet pasientens venstre hovedbronkie. Pasienten hadde ingen komplikasjoner etter operasjonen og ble utskrevet fra sykehuset ti dager senere.

Trombolytisk behandling ved akutt lungeemboli

Få av dem som var innlagt med akutt lungeemboli fikk trombolytisk behandling, det viser en analyse fra 186 akuttsykehus i Pennsylvania (*Arch Intern Med* 2008; 168: 2183 – 90).

Av mer enn 15 000 pasienter fikk kun 356 (2,4 %) slik terapi. Mortalitetsraten etter 30 dager var 17,4 % for dem som fikk trombolytisk behandling, mot 8,6 % for dem som ikke fikk. Mortalitetsrisikoen etter 30 dager var økt for pasienter som ikke var sannsynlige kandidater for trombolytisk behandling, men ikke for dem med høy sannsynlighet for å få slik terapi.

Distribusjon av malarianett i Afrika

Dekning og distribusjon av malarianett i Afrika er fortsatt dårlig. Det er konklusjonen i en studie i *The Lancet*, der man har sett på malarianettdistribusjon i 40 malariaendemiske land i perioden 2000 – 07

(DOI: 10.1016/S0140 – 6736(08)61596 – 2).

Forfatterne estimerte dekningen hos barn under fem år. I 2000 var kun 1,7 millioner afrikanske barn (1,8 %) beskyttet med malarianett, i 2007 hadde dette økt til 20,3 millioner (18,5 %). Omtrent 90 millioner barn er fortsatt ubeskyttet, og hele 25 % av disse bor i Nigeria. 33 land (83 %) hadde en malarianettdekning på < 40 % i 2007. Det var en større økning i dekning i områder hvor det hadde vært gratis distribusjon av malarianett i årene 2000 – 07.

Gefitinib ved lungekreft

Gefitinib kan brukes i behandlingen av ikke-småcellet lungekreft i stedet for docetaxel er konklusjonen i en randomisert fase 3-studie (Lancet 2008; 372: 1809 – 18).

1 433 pasienter med alvorlig ikke-småcellet lungekreft som hadde fått behandling med platinabasert kjemoterapi ble randomisert til å få enten gefitinib eller docetaxel. 593 pasienter i gefitinibgruppen overlevde, mot 576 i docetaxelgruppen.

I gefitinibgruppen var de vanligste bivirkningene utslett, akne og diaré, i docetaxelgruppen var det nøyтроpeni, asteni og alopesi.

Betainterferon ved multippel sklerose

Rundt halvparten av pasientene med multippel sklerose behandlet med betainterferon oppnådde og opprettholdt en optimal respons på behandlingen over tid. Det viser en studie i *Archives of Neurology* (DOI: 10.1001/archneur.66.1.noc80047).

Forskerne undersøkte respons på behandling med betainterferon hos 15 pasienter med multippel sklerose med månedlige MR-undersøkelser i tre år. Ved hver MR-undersøkelse ble antall lesjoner notert. Respons på behandling var definert som 60 % reduksjon i antall lesjoner per semester av terapi. Åtte pasienter oppnådde optimal respons, sju pasienter gjorde det ikke.

Jern og nyfødt dødelighet i u-land

Når det gjelder dødeligheten hos barn under fem år i u-land, er neonatal død viktigst. Den er forbundet med lav fødselsvekt. En av hovedårsakene til lav fødselsvekt hos disse barna er dårlig ernæring under svangerskapet. Nå har kinesiske og australske forskere sett på effekten av kosttilskudd til gravide i kinesiske landbruksområder (BMJ 2008; 337: a2001).

En dobbeltblind studie omfattet 5 828 gravide som ble randomisert til å ta enten folsyre (kontrollpersoner), jern med folsyre eller et kosttilskudd bestående av 15 vitaminer og mineraler. 4 697 levende barn ble født.

Jern kombinert med folsyre ga økt svangerskapslengde, redusert risiko for for tidlig fødsel og var assosiert med redusert tidlig neonatal dødelighet i forhold til folsyre alene. Kosttilskudd ga en beskjeden økning i fødselsvekten sammenliknet med folsyre, men førte ikke til noen reduksjon av tidlig neonatal dødelighet. Resultatene viser at man bør tilsette jern i kosttilskudd for gravide i u-land for å redusere nyføtdødeligheten mest mulig.

Med foreldre i krigen

Barn over tre år blir påvirket av at en av foreldrene er utstasjonert i en krigssone. Det viser en studie av militærfamilier (Arch Pediatr Adolesc Med 2008; 162: 1009 – 14).

Forskerne undersøkte effekten på barnas oppførsel av at en av foreldrene ble sendt ut i krig. 169 familier med barn i barnehager på militærbaser deltok i studien. 55 av barna (33 %) hadde en foresatt som deltok i militære aktiviteter.

Barn over tre år der en av foreldrene var i en krigssone hadde signifikant høyere depresjonsskår enn barn i andre familier. Det var ingen demografiske forskjeller mellom gruppene. Forskjellene i depresjonsskår sto seg også etter at forskerne kontrollerte for symptomer på stress og depresjon hos foreldrene.

Statiner og myopati

Ulike muskelsykdommer, som myalgi, myositt, rabdomyolyse og asymptomatisk økt kreatinkinase, er assosiert med statinbruk. Engelske forskere har nå oppsummert epidemiologiske og randomiserte studier om statinindusert myopati i en oversiktsartikkel (BMJ 2008; 337, a2286).

Statinindusert myopati korrelerer best med statindose, men faktorer som øker serumkonsentrasjonen av statin kan øke risikoen. Dessuten vil lipofile statiner lettere trenge inn i muskelvev enn hydrofile, med økt mulighet for myotoksiske effekter. I tillegg til at alder, kjønn, kroppsmasseindeks, visse andre sykdommer og livsstilsfaktorer kan ha betydning for myopatarisikoen kan også genetiske faktorer spille en rolle.

Selv om andelen statinbrukere som får myopati er lav, vil det økte forbruket av statiner føre til et betydelig antall pasienter med slike lidelser.

DNA-sekvensen til malariaparasitter

Den humane malariaparasitten *Plasmodium vivax* er ansvarlig for 25 – 40 % av malariatilfellene i verden. Parasitten er lite studert pga. vanskeligheter med å dyrke den i laboratorier. Man er i økende grad blitt klar over at også *Plasmodium knowlesi* kan forårsake malaria hos mennesker. To forskningsgrupper har nå sekvensert genomet til disse parasittene (Nature 2008; 455: 757 – 63, 799 – 84).

Ved å studere sekvensen kunne forskerne avsløre at genomet liknet andre malariaparasitter i geninnhold, men i tillegg ble det funnet nye genfamilier og potensielle alternative invasjonsveier. Kunnskapen om DNA-sekvensen bidrar til å øke forståelsen av de fenotypiske forskjellene mellom de ulike plasmodiumartene, mener forskerne.

Publisert: 1. januar 2009. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.